έκδοση για τον **πολιτισμό** και την **ανάπτυξη**

Απρίλιος - Ιούνιος 2020

περιεχόμενα και πληροφορίες θα βρείτε στη δεύτερη σελίδα

τεύχος 2 - α' έκδοση

διατίθεται **ΔΩΡΕΑΝ**

Απρίλιος - Ιούνιος 2020

τεύχος 2 - α' έκδοση

Λίγα λόγια ...

Αιθήρ, το πέμπτο στοιχείο του κόσμου. Η πεμπτουσία, ο συνδετικός κρίκος του σύμπαντος, η θεϊκή πνοή. Συμβολικός λοιπόν ο τίτλος του εντύπου, γιατί πως μπορεί να ερμηνεύσει κανείς το μεράκι, το φιλότιμο, τον έρωτα, το ταλέντο, την έμπνευση. Αυτά ακριβώς που χρειάζονται για να έχει η ζωή μας ποιότητα. Αυτά που γεννούν πολιτισμό, που χαρίζουν ομορφιά. Αυτά που μπορούν να φέρουν στην πολιτεία μας ανάπτυξη, πρόοδο κι ευημερία. Πολιτισμός και Ανάπτυξη λοιπόν είναι η θεματογραφία του εντύπου Αιθέρος, συνδετικό δεσμό της θεωρίας με την πράξη. Του πνεύματος και της ύλης. Στόχος δηλαδή του εντύπου είναι να αποτελέσει βήμα σύγχρονής έκφρασης απόψεων για την ανάδειξη του πολιτισμού μας και την επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης. Την κοινή μας Πρόοδο. Ο Αιθήρ φιλοξενεί σκέψεις, στοχασμούς, απόψεις, προβληματισμούς, μελέτες, προτάσεις. Αντικειμενικός του σκοπός είναι η κατανόηση της πραγματικότητας μας, η γνώση των δυνατοτήτων μας, η καταγραφή των αδυναμιών μας και η εξεύρεση λύσεων. Αν η επίτευξη του ευ ζην είναι ένα αέναο πρόβλημα της ανθρωπότητας, σήμερα αυτό απαιτεί περισσότερο από ποτέ τη συμμετοχή όλων μας. Συμμετοχή με μεράκι, με όρεξη, συμμετοχή ανθρώπων εμπνευσμένων από τον πολιτισμό μας, ανθρώπων ερωτευμένων με τη ζωή.

αιθήρ προόδου

Περιεχόμενα

Τα κείμενα είναι του οικονομολόγου - συγγραφέα **Δημήτρη Γεωρ. Κουτσονίκα** ο οποίος φέρει ακέραια και αποκλειστική ευθύνη του περιεχομένου τους.

Μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί του στο email: dkoutsonikas@yahoo.com
ή να επισκεφτείτε την προσωπική του ιστοσελίδα www.emfilox.gr

Έκδοση: 10 Ιουνίου 2020

ISBN: 9-772654-183101-02

ISSN: 2654-1831

Οικονομία Πολιτισμού

Προσωπικά, ως οικονομολόγος και ως πολίτης, έχω καταλήξει στην άποψη ότι για να ανακάμψει η ελληνική οικονομία πρέπει να τη συνδέσουμε με το μεγαλύτερο περιουσιακό μας στοιχείο, τον πολιτισμό μας. Προτείνω λοιπόν να κάνουμε την οικονομία μας, Οικονομία Πολιτισμού, ώστε μέσω της ανάδειξης του πολιτισμού μας να έρθει η οικονομική ανάπτυξη του τόπου μας.

Ως Πολιτισμό αντιλαμβάνομαι τη σύμμετρη συμμετοχή στη ζωή των τριών στοιχείων που την απαρτίζουν: της ύλης, της ψυχής και του πνεύματος. Για να δώσω ένα παράδειγμα, πολιτισμός είναι η μουσική. Για να δημιουργηθεί μουσική απαιτείται κατάθεση ψυχής, γι' αυτό άλλωστε κι η μουσική αγγίζει τις ψυχές των ανθρώπων. Απαιτείται όμως και συμμετοχή της ύλης, το σώμα που θα παίξει το μουσικό όργανο ή το σώμα που θα το κατασκευάσει το όργανο που κι αυτό αποτελείται από ύλη. Αυτό με τη σειρά του απαιτεί τη συμμετοχή του πνεύματος. Την τέχνη του μάστορα που θα το κατασκευάσει, τέχνη που χρησιμοποιεί γεωμετρία, μαθηματικά. Μαθηματικά βέβαια, δηλαδή το πνεύμα, χρησιμοποιεί και η μουσική. Η μουσική με τη σειρά της, αφού γεννηθεί, επηρεάζει και το μυαλό και την ψυχή και το σώμα. Αν είναι καλή μουσική τα επηρεάζει θετικά. Αν είναι κακή, αρνητικά. Έτσι, σαν τη μουσική, λειτουργεί συνολικά ο Πολιτισμός. Όσο πιο ποιοτική, συμμετρική και αρμονική είναι η συμμετοχή των τριών στοιχείων: της ύλης, της ψυχής και του πνεύματος, τόσο υψηλότερος είναι και ο παραγόμενος Πολιτισμός.

Τι αντιλαμβάνομαι τώρα ως Ανάπτυξη; Τον βαθμό εξέλιξης της ζωής μας. Ο ρυθμός που η ζωή μας βελτιώνεται είναι ανάπτυξη. Αν η ζωή μας δεν εξελίσσεται δεν έχουμε ανάπτυξη. Και για να 'χει δύναμη η ανάπτυξη τι χρειάζεται; Πολιτισμό. Πολιτισμό όμως υψηλό, πολιτισμό ποιοτικό. Χρησιμοποιώντας πάλι το παράδειγμα της μουσικής, ως οικονομική δραστηριότητα αυτή τη φορά, μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι η μουσική μπορεί να γεννήσει χρήμα, να τονώσει επαγγέλματα, να φέρει υλική ευμάρεια και να οδηγήσει σε ανάπτυξη. Ότι δε ισχύει για τη μουσική ισχύει συνολικά για τον πολιτισμό. Η ανάδειξη του πολιτισμού μπορεί να οδηγήσει σε οικονομική ανάπτυξη.

Εδώ ακριβώς βρίσκεται και το δικό μας συγκριτικό πλεονέκτημα. Ο ελληνικός μας πολιτισμός. Πολιτισμός με ποιότητα, με βάθος. Πολιτι-

σμός με μοναδική ικανότητα να βελτιώνει με μέτρο και αρμονία τις ζωές των ανθρώπων. Πολιτισμός που καλύπτει κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα: τη μουσική, το χορό, τη διατροφή, το διάβασμα, τον αθλητισμό, τις τέχνες και τις επιστήμες όλες.

Ενώ όμως όλοι μας τα γνωρίζουμε αυτά γεννιέται το ερώτημα: τι κάνουμε; Τα έχουμε αυτά στη ζωή μας; Έχει ποιότητα η ζωή μας! ΟΧΙ όσο θα έπρεπε. Μπορούμε να ζήσουμε καλύτερα.

Εδώ εδράζει η πρόταση μου: ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΡΑΣΟΥΜΕ. Να δράσουμε ως πολίτες. Να συνεννοηθούμε, να σχεδιάσουμε και να υλοποιήσουμε μια καλύτερη ζωή. Πιο συγκεκριμένα προτείνω να κάνουμε την οικονομία μας, Οικονομία Πολιτισμού.

Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει να συνδέσουμε το ευ ζην με το ζην. Σημαίνει να συνδέσουμε τον πολιτισμό μας με την καθημερινότητα μας, την επιβίωση μας. Να αξιοποιήσουμε το μεγαλύτερο συγκριτικό μας πλεονέκτημα, το μεγαλύτερο περιουσιακό μας στοιχείο. Είμαστε κληρονόμοι ενός ζωντανού πολιτισμού που όμως δεν τον έχουμε συνδέσει επαρκώς με την οικονομία μας.

Εδώ ακριβώς εστιάζει η πρόταση μου. Να συνδέσουμε ΑΜΕΣΑ όλους τους τομείς της οικονομίας μας με τον πολιτισμό μας.

Για να γίνω πιο κατανοητός θα χρησιμοποιήσω ως παράδειγμα τον τουρισμό. Οι ξένοι δεν έρχονται για ήλιο και θάλασσα, αυτά υπάρχουν κι αλλού. Ακόμα και Τούρκοι τουρίστες στη Χίο, θυμάμαι προ δεκαετίας, αν κι έχουν απέναντι ακριβώς ίδιο περιβάλλον, με το που έρχονταν στο νησί ξετρελαίνονταν! Γιατί; Για τα φαγητά μας, τη μουσική μας, τους χορούς μας, τη φιλοξενία μας. Αυτό το «κάτι» που μόνο εδώ, βρίσκει ένας ξένος. Αυτό το «κάτι» όμως είναι ο πολιτισμός μας. Και τα ίδια με τους Τούρκους έλεγαν Άγγλοι, Γάλλοι, Ρώσοι, Αμερικάνοι, Κινέζοι. Ο τουρισμός λοιπόν είναι ένα παράδειγμα που μας δείχνει πως ο πολιτισμός μπορεί να οδηγήσει σε ανάπτυξη. Να μας φέρει χρήμα. Μας δείχνει όμως και τι μπορεί να συμβεί στην οικονομία, στο περιβάλλον, στην κοινωνία όταν το χρήμα αλόγιστα και χωρίς έλεγχο μας απομακρύνει από τον πολιτισμό μας. Όταν απολίτιστοι επαγγελματίες προσελκύουν απολίτιστους πελάτες. Όταν οι ίδιοι οι ξένοι τουρίστες απομακρύνονται γιατί δε βρίσκουν αυτό για το οποίο έρχονται, να γευτούν Ελλάδα.

Όλα αυτά όμως είναι θεωρία. Για να αποκτήσει αξία η θεωρία πρέπει να γίνει πράξη. Να συνδεθεί το ζην με το ευ ζην. Να πάψει ο πολιτισμός να είναι κάτι ελιτίστικο, ένα χόμπυ που γεμίζει τις περισσευάμενες ώρες, ένα πάρεργο της ζωής μας. Να συνειδητοποιήσουμε ότι ο πολιτισμός, θέλοντας και μη, μας αφορά όλους, πάντα και παντού. Γιατί πολιτισμός δεν είναι μόνο η φιλοσοφία και οι καλές τέχνες. Πολιτισμός είναι το σύνολο της ζωής μας. Είναι η διατροφή μας, το ντύσιμο μας, ο τρόπος που κινούμαστε, ο τρόπος που δουλεύουμε. Ο τρόπος που βγάζουμε χρήμα για να ζήσουμε είναι πολιτισμός. Το εμπόριο, οι υπηρεσίες, η παραγωγή μας είναι πολιτισμός. Μπορούμε όμως και οφείλουμε να του δώσουμε ποιότητα. Θα μας ωφελήσει τριπλά: ψυχικά, πνευματικά και υλικά.

Περιουσία μας κι οδηγός μας είναι η ζώσα κληρονομιά μας. Ο ελληνικός πολιτισμός. Ο ελληνικός τρόπος ζωής που χρειάζεται όμως να τον ξαναβρούμε, να τον ξαναγνωρίσουμε, να τον ξανακάνουμε δικό μας και να τον δυναμώσουμε με τις δικές μας σύγχρονες ανάγκες και δυνατότητες. Με όρεξη και μεράκι.

Γιατί όπως ο Πολιτισμός, έτσι κι η Ανάπτυξη θέλει μέτρο κι αρμονία. Η οικονομία δεν μπορεί να αναπτύσσεται μονόπλευρα και χωρίς ποιότητα. Ούτε χωρίς προγραμματισμό και χωρίς έλεγχο, Οι δυνατότητες μας πάντως είναι τεράστιες: η ελληνική κουζίνα, τα ελληνικά κρασιά, η μουσική, οι χοροί μας, οι τέχνες μας, οι επιστήμες μας. Ταλέντα μάλιστα υπάρχουν ακόμα πολλά στη χώρα μας με καινοτόμες ιδέες, με όρεξη και πολύ μυαλό. Αρκεί να αποφασίσουμε να τα αξιοποιήσουμε, με ΣΥΣΤΗΜΑ και ΜΕΘΟΔΙΚΑ. Να κάνουμε την οικονομία μας, Οικονομία Πολιτισμού._ (δγκ)

Πρόταση Οικονομικής Ανάπτυξης

75 δις Χ 10 χρόνια = 750 δις ευρώ

Ο χρόνος έχει καθοριστική σημασία στην ανθρώπινη ζωή. Η έγκαιρη επέμβαση σώζει. ΣΗΜΕΡΑ η Ελλάς οφείλει να σχεδιάσει ΑΜΕΣΑ ένα ολοκληρωμένο σχέδιο οικονομικής ανασυγκρότησης. Αύριο ίσως είναι αργά.

Το συγκεκριμένο σχέδιο οικονομικής ανάπτυξης ύψους 750 δις ευρώ

που προτείνω αφορά ένα εθνικό σχέδιο αστικής ανασυγκρότησης. Μια πρόταση κατασκευής 10 νέων πόλεων σε βάθος 10ετίας.

Όσο μεγάλο κι αν φαίνεται το απαιτούμενο κεφάλαιο είναι εφικτό και κυρίως είναι ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ για την ανάταξη της ελληνικής οικονομίας. Η Ελλάς μπορεί και οφείλει να τα καταφέρει.

Χρηματοδότηση: 1/3 εθνική συμμετοχή, 1/3 διεθνής συμμετοχή και 1/3 ιδιωτική συμμετοχή.

Εθνική συμμετοχή 250 δις ευρώ: η Ελλάς δεν έχει απολέσει το δικαίωμα έκδοσης νομίσματος. Το έχει συνεκχωρήσει στην ΕΚΤ. Έχει λοιπόν το δικαίωμα να ζητήσει από τους εταίρους μας 250 δις ευρώ για συγκεκριμένο σκοπό. ΑΝ αρνηθεί η ΕΚΤ τότε η χώρα πρέπει να επιστρέψει σε εθνικό νόμισμα. Προσωπική μου γνώμη βέβαια είναι να έχουμε ως πρώτη επιλογή την παραμονή στο ευρώ και γι αυτό πρέπει ΝΑ ΕΞΑΝΤΛΗΣΟΥΜΕ ΚΑΘΕ ΜΕΣΟ διαπραγμάτευσης. Αν όμως δεν εισακουστούμε τότε ΠΡΟΕΧΕΙ η εθνική επιβίωση.

Διεθνής συμμετοχή 250 δις ευρώ: η Ελλάς μπορεί να επιτύχει διεθνή οικονομική συμμαχία με άλλες χώρες που με την οικονομική συμμετοχή τους θα συνδράμουν με τη σειρά τους τις δικές τους επιχειρήσεις. Η διπλωματία και η γεωπολιτική άμιλλα καθιστούν το έδαφος γόνιμο όταν υπάρχει ολοκληρωμένο σχέδιο. Οι καιροί μας ευνοούν.

Ιδιωτική συμμετοχή: Ανοιχτή πρόσκληση σε επιχειρήσεις ανά την υφήλιο μπορεί να προσελκύσει επενδυτές όλων οικονομικών δραστηριοτήτων. Ένα τεκμηριωμένο σχέδιο αστικής ανάπτυξης προσφέρει ελκυστικότατες οικονομικές αποδόσεις.

Το σχέδιο

Σχεδιασμός κατασκευής 1 νέας πόλης ανά έτος με στόχο τις 10 πόλεις σε βάθος δεκαετίας. Κόστος κατασκευής ανά πόλη των 200.000 κατοίκων 75 δις ευρώ (375 χιλιάδες ευρώ κόστος ανά κάτοικο).

Εμπόδια

- Παλαιοκομματικές αντιλήψεις, που όμως θα σαρωθούν από την εθνική ανάγκη και τη λαϊκή ομοψυχία. Η επιτυχία είναι ζήτημα κοινής απόφασης.
- Ατομικά συμφέροντα, που όμως σύντομα θα διαπιστώσουν

ότι όχι μόνο δεν έχουν να χάσουν αλλά αντίθετα θα ωφεληθούν πολλαπλάσια. Οι ιδιοκτήτες υφιστάμενων ακινήτων, για παράδειγμα, ίσως νιώσουν ότι θα απαξιωθούν οι περιουσίες αλλά αντίθετα θα δουν γρήγορα το εισόδημα τους να αυξάνεται. Ο οικοδομικός οργασμός θα προσελκύσει τέτοια ανθρώπινη δραστηριότητα που δεν θα επαρκούν τα υφιστάμενα διαμερίσματα να καλύψουν τη ζήτηση. Οι νέες επενδυτικές ευκαιρίες που θα προκύψουν δε, θα είναι τέτοιες που θα εκτοξεύσει το μέσο ατομικό εισόδημα.

- Γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, που όμως θα καμφθούν με κατάλληλη ηγεσία και κυρίως θα λυγίσουν υπό το βάρος των αναγκών που θα προκύψουν.

Οφέλη

- Άμεση ανάταξη της οικονομίας.
- Διάχυση της οικονομικής δράσης σε όλους τους τομείς: παραγωγή, εμπόριο, υπηρεσίες.
- 25% αύξηση του ΑΕΠ.
- Επιπλέον κρατικά έσοδα 15 δις ευρώ που μπορούν να διατεθούν ΑΜΕΣΑ σε υγεία, παιδεία και ένοπλες δυνάμεις.
- Εξυγίανση της οικονομικής δραστηριότητας.
- Ευελιξία σχεδιασμού και δράσης

Όσο κι αν ξενίζει το ύψος του προτεινόμενου σχεδίου, η πραγματικότητα είναι ότι η χώρα μας έχει ήδη διαχειριστεί τις τελευταίες δεκαετίες ανάλογα κεφάλαια. Τα διέθεσε όμως χωρίς ολοκληρωμένο σχέδιο και τα σπατάλησε σε μη αποδοτικές δράσεις. Οφείλουμε να διδαχθούμε από το πρόσφατο παρελθόν και να μην επαναλάβουμε τα ίδια λάθη. Τώρα ΔΕΝ υπάρχει περιθώριο αποτυχίας. Βασική βέβαια προϋπόθεση επιτυχίας του σχεδίου είναι η ύπαρξη εμπνευσμένης ηγεσίας και πανεθνικής συστράτευσης. Το έθνος μας εντός και εκτός της χώρας διαθέτει το απαιτούμενο ανθρώπινο κεφάλαιο. Αν εξασφαλιστεί και η πρέπουσα ομοψυχία μπορούμε για μια ακόμη φορά να εκπλήξουμε και να εμπνεύσουμε ολόκληρη την υφήλιο.

Το προτεινόμενο σχέδιο στοχεύει στην αναθέρμανση της ελληνικής

οικονομίας και ΚΥΡΙΩΣ στην εξυγίανση της οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Οι πόλεις μας είναι σε μεγάλο βαθμό άσχημες και γερασμένες. Έχουν χτιστεί με άσχημο τρόπο σε δύσκολες εποχές όταν ζητούμενο ήταν η επιβίωση και μόνο. Η επιβίωση βέβαια παραμένει ζητούμενο αλλά οφείλουμε εκτός από το ζην να σχεδιάσουμε και το ευ ζην. Το ευ ζην είναι αυτό που τελικά θα μας εξασφαλίσει όχι μόνο ποιότητα αλλά και αυτήν την επιβίωση μας. Η απάντηση στα σημερινά μας αδιέξοδα είναι ο ελληνικός πολιτισμός μας, πολιτισμός πανανθρώπινος._ (δγκ)

Συνταγματική μεταρρύθμιση

Η δημοκρατία είναι κατά τη γνώμη μου το καλύτερο πολίτευμα για την πρόοδο των ανθρώπων. Γιατί όταν οι αποφάσεις λαμβάνονται από πολλούς τότε μειώνονται οι πιθανότητες για λάθη και αστοχίες. Η ποιότητα της δημοκρατίας δε, επηρεάζει άμεσα την ποιότητα της ζωής μας. Το πολίτευμα άλλωστε έχει καθοριστική σημασία για την οικονομική πολιτική που ακολουθείται. Βέβαια ένα από τα μειονεκτήματα της δημοκρατίας είναι ο κίνδυνος να παρασυρθεί ο λαός από φαύλους δημαγωγούς και πονηρούς δημοκόπους. Γι' αυτό το λόγο θεμέλιο του δημοκρατικού πολιτεύματος είναι ο Νόμος, δηλαδή το Σύνταγμα. Όταν αυτό καταστρατηγείται, όταν οι νόμοι καταπατούνται, τότε το πολίτευμα διολισθαίνει από δημοκρατία σε φαυλοκρατία και από πολίτευμα υπέρ των πολλών γίνεται πολίτευμα υπέρ των λίγων.

Το πολίτευμα που έχουμε σήμερα είναι δημοκρατικό; Έχουμε αληθινή δημοκρατία; ΟΧΙ. Γιατί καταρχήν απουσιάζει μια εκ των βασικών αρχών της δημοκρατίας, η διάκριση των εξουσιών. Επίσης η κυβέρνηση εκλέγεται με ποσοστό μειοψηφίας κι όχι πλειοψηφίας, ενώ υπάρχουν και ένα σωρό άλλα ελλείμματα δημοκρατίας. Το χειρότερο όμως είναι ότι ο λαός ΔΕΝ συμμετέχει ενεργά στα κοινά. Πέραν της ψήφου, υπό τις ελλειμματικές συνθήκες των εκλογών, η πολιτική έχει καταντήσει ελιτίστικο σπορ σε στίβο φθοροποιών αγωνισμάτων. Η κοινωνική ηθική απουσιάζει από την άσκηση της πολιτικής που εξοβελίζει την αξιοκρατία, την ισοπολιτεία, τη δικαιοσύνη. Καταλήγει έτσι όπως διαρκώς διαπιστώνουμε σε αναποτελεσματικότητα.

Τα προβλήματα της ελληνικής πολιτείας όμως έχουν πλέον γιγαντωθεί. Το βιοτικό μας επίπεδο διαρκώς ολισθαίνει και είναι πια ορατός ο κίνδυνος άμεσης ραγδαίας επιδείνωσης. Προσωπική μου γνώμη είναι ότι ο σημερινός τρόπος που κυβερνιόμαστε ως λαός είναι αναχρονιστικός. Αποτέλεσμα αυτού είναι και η αδυναμία εφαρμογής επιτυχημένης οικονομικής πολιτικής που να οδηγεί σε οικονομική ανάπτυξη. Ακόμα και σωστά μέτρα ή ορθές προτάσεις δεν μπορούν να εφαρμοστούν με τρόπο ώστε να δώσουν πρακτικά αποτελέσματα. Το σημερινό πολιτικό σκηνικό δεν το επιτρέπει.

Μία εκ των βασικών αιτιών του σημερινού αδιεξόδου είναι το ισχύον Σύνταγμα. Εκτός του ότι και αυτό εφαρμόζεται πλημμελώς δεν επαρκεί ώστε να διασφαλίζει την ύπαρξη πραγματικού δημοκρατικού πολιτεύματος. Ανεξάρτητα από την ιστορική διαδρομή του, σήμερα εκ των πραγμάτων είναι ανεπαρκές. Προτείνω λοιπόν να ξεκινήσουμε άμεσα τη διαδικασία υιοθέτησης νέου Συντάγματος.

Η δική μου πρόταση για το νέο Σύνταγμα των Ελλήνων έχει ως εξής:

Να διασφαλίζονται 3 βασικές αρχές: η διάκριση των εξουσιών, η πραγματική συμμετοχή του λαού και η ισονομία.

Νομοθετική εξουσία

Η Βουλή πρέπει να αποσυνδεθεί από την Κυβέρνηση. Να είναι ένα σώμα 500 βουλευτών που θα εκλέγονται με ΚΛΗΡΩΣΗ (με αντιπροσωπευτικά κριτήρια όπως: ηλικία, μόρφωση, περιοχή, φύλο κλπ). Η θητεία διάρκειας 1 έτους να είναι υποχρεωτική για όσους κληρωθούν με την αντίστοιχη αποζημίωση, χωρίς δικαίωμα επανεκλογής. Η βουλευτική αποζημίωση να ισούται με τις απολαβές των ανωτάτων δημοσίων λειτουργών. Όλοι οι νόμοι (που θα προετοιμάζονται και θα προτείνονται από την Κυβέρνηση ή άλλους φορείς) να εγκρίνονται μόνο από τη βουλή με απόλυτη πλειοψηφία. Φυσικά για ειδικές περιστάσεις (πόλεμοι, θεομηνίες κλπ) μπορούν να υιοθετηθούν ειδικές συνθήκες, αλλά κατά τη γνώμη μου αυτό είναι περιττό.

Εκτελεστική εξουσία

Οποιοσδήποτε θέλει μπορεί να θέσει υποψηφιότητα για Πρωθυπουργός με τη διενέργεια εκλογών όπως και σήμερα κάθε 4 χρόνια.

Με τη διαφορά η Κυβέρνηση να εκλέγεται δια της ΨΗΦΟΥ του λαού με απόλυτη πλειοψηφία σε επαναληπτικές εκλογές μεταξύ των δυο πρώτων. Ο επικεφαλής της Κυβέρνησης να κυβερνά εφαρμόζοντας τους ελληνικούς νόμους τους οποίους όμως ΔΕΝ ψηφίζει αυτός, αλλά η πραγματικά ανεξάρτητη Βουλή.

Ελεγκτική εξουσία

Ως ελεγκτικό όργανο των άλλων δύο εξουσιών προτείνεται η σύσταση Σώματος Γερουσίας ΑΡΙΣΤΗΝΔΗΝ 100 μελών από όλο το φάσμα του επιστημονικού και πνευματικού κόσμου της χώρας. Η βουλή να εγκρίνει ως Γερουσιαστές με 3ετή θητεία πολίτες άνω των 65 ετών με την εφαρμογή προεπιλεγμένων αντιπροσωπευτικών κριτηρίων (πανεπιστημιακοί, δικαστικοί, στρατιωτικοί, λογοτέχνες, άνθρωποι του πνεύματος και του πολιτισμού, πολίτες με κοινωνική προσφορά κλπ). Τον ακριβή τρόπο επιλογής των Γερουσιαστών είναι κάτι που όλοι μαζί μπορούμε να συμφωνήσουμε. Το ζητούμενο πάντως είναι να υπάρξει ένα σώμα ηθικών και πνευματικών ανθρώπων που θα ελέγχει προς όφελος του λαού τη διακυβέρνηση του τόπου(χωρίς πρόσθετη αμοιβή αφού θα έχουν ήδη τη σύνταξη τους και τα έξοδα τους θα καλύπτονται από το δημόσιο). Η σημερινή Προεδρία της Δημοκρατίας είναι κατά τη γνώμη μου περιττή.

Όλα αυτά βέβαια δεν είναι παρά μια ιδέα. Μια πρόταση, όπως και δεκάδες άλλες που μπορεί να υπάρξουν. Αν όλοι μαζί το συζητήσουμε και το μελετήσουμε μπορούμε να πετύχουμε ουσιαστικές αλλαγές στην πολιτική μας ζωή. Αρκεί να γίνει η αρχή. Πως μπορεί να γίνει αυτό πρακτικά; Να κληθεί ο ελληνικός λαός να αποφασίσει με δημοψήφισμα αν επιθυμεί νέο Σύνταγμα. Εφόσον ο λαός αποφανθεί θετικά, να συσταθεί με κλήρωση ένα σώμα χιλίων επιστημόνων που σε σύντομο χρονικό διάστημα να παρουσιάσει προς έγκριση το νέο Σύνταγμα. Την προεργασία, για παράδειγμα, μπορούν να κάνουν επιτροπές σε κάθε νομό και αντιπρόσωποί τους να μελετήσουν στη συνέχεια κεντρικά την ενιαία πρόταση. Να προκηρυχθούν εκλογές και να ξεκινήσει ο τόπος να διοικείται με βάση το καινούργιο Σύνταγμα.

Είναι κάτι που το έθνος μας μπορεί να φέρει εις πέρας. Η κοινωνία μας πιστεύω ότι έχει το ανθρώπινο κεφάλαιο και τις απαιτούμενες

δυνάμεις να εξυγιάνει τη δημόσια ζωή. Μπορούμε να τα καταφέρουμε. Πάνω απ' όλα όμως πιστεύω ότι πρέπει να το κάνουμε για να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις που έρχονται με τρόπο δημοκρατικό και στέρεο. Το οφείλουμε στους εαυτούς μας αλλά και στις μέλλουσες γενιές._ (δγκ)

Φορολογική μεταρρύθμιση

Γενιές ολόκληρες οικονομολόγων έχουν γαλουχηθεί με φορολογικά παραμύθια. Αποτέλεσμα αυτής της στρέβλωσης είναι οι εγκληματικές φορολογικές πολιτικές που βιώνει η κοινωνία μας τις τελευταίες δεκαετίες. Στο όνομα της φορολογικής δικαιοσύνης εφαρμόζονται οι πλέον άδικοι και καταστρεπτικοί φόροι. Στο όνομα της αναδιανομής εισοδήματος ευνοείται η βίαιη συσσώρευση χρηματικών κεφαλαίων. Στο όνομα της οικονομικής ανάπτυξης διαλύεται ο παραγωγικός ιστός. Η ίδια η οικονομική θεωρία βιάζεται και κατακρεουργείται στο βωμό ιδιοτελών συμφερόντων. Η οικονομική επιστήμη αντί να υπηρετεί τη λογική και τη δικαιοσύνη καταντά άθυρμα πολιτικών παιγνίων.

Τι διδάσκεται στις οικονομικές σχολές τις τελευταίες δεκαετίες; Ότι η δίκαιη φορολόγηση οφείλει να είναι αυξητικά αναλογική. Ότι οι άμεσοι φόροι είναι δίκαιοι και οι έμμεσοι άδικοι. Ότι η φορολόγηση είναι μέσον αναδιανομής του εισοδήματος. Ότι η υψηλή φορολόγηση ευνοεί την αναπτυξιακή πολιτική. Αυτά διδάσκονται ως θέσφατα και διάφορα άλλα παρόμοια. Είναι όμως έτσι; Όχι! Αυτό μάλιστα το αποδεικνύει η ίδια η οικονομική επιστήμη, η οποία εκτός από κοινωνική επιστήμη, θεωρητική, είναι ΚΑΙ επιστήμη θετική. Εκεί ακριβώς βρίσκεται και η μεγάλη ομορφιά της. Τι διαπιστώνει λοιπόν ένας οικονομολόγος δια της θετικής χρήσης των οικονομικών; Ότι όταν οι φόροι αυξάνουν αναλογικά αποφέρουν λιγότερα έσοδα. Ότι οι έμμεσοι φόροι είναι περισσότερο αποδοτικοί από τους άμεσους. Ότι η υψηλή φορολόγηση προκαλεί διαφθορά φοροκλοπή και φοροαποφυγή.

Βιώσαμε λοιπόν τα τελευταία χρόνια πολλαπλάσια αύξηση του φορολογικού συντελεστή αναλόγως με την αύξηση του εισοδήματος. Τι συνέβη; Τα υψηλά εισοδήματα ή έφυγαν από τη χώρα ή απεκρύβησαν λαδώνοντας επίορκους υπαλλήλους. Βιώσαμε επίσης τεκμαρτή φορολόγηση. Τι συνέβη; Οι νομοταγείς πολίτες φορολογήθηκαν

πολλαπλώς για εισοδήματα και περιουσίες ενώ οι πολύ πλούσιοι βρήκαν τον τρόπο να αποφύγουν την άδικη επιβάρυνση. Βιώσαμε ακόμη υπέρμετρη αύξηση φορολογικών εισφορών. Τι συνέβη; Η υγιής επιχειρηματικότητα εγκατέλειψε τη χώρα ενώ η μαύρη εργασία εκτοξεύθηκε. Από όλα αυτά ωφελήθηκε το κράτος; Όχι! Ποιοι ωφελήθηκαν; Επίορκοι υπάλληλοι που έκαναν περιουσίες επιτρέποντας παρανομίες και επιχειρηματίες που εκμεταλλεύθηκαν την κρατική διαφθορά. Ποιος εχέφρων άνθρωπος θα δέχονταν να φορολογείται με 60% ή 80%; Αλλά κι αν από επιχειρηματική ανάγκη το δέχονταν, πόσο θα άντεχε τον ανταγωνισμό;

Το ίδιο συνέβη και στα υψηλόβαθμα εξειδικευμένα στελέχη του ιδιωτικού τομέα. Για έναν έμπειρο υπάλληλο που μια εταιρεία πλήρωνε πχ 3.000 ευρώ (και απαιτούσε και την ανάλογη εργασία) αυτός εισέπραττε τα μισά. Δηλαδή λίγο παραπάνω από έναν υπάλληλο που στοίχιζε 2.000 ευρώ. Που καταλήξαμε; Οι μισθοί κατέρρευσαν, η ποιότητα του ιδιωτικού τομέα έπεσε κατακόρυφα και διέρρευσαν στο εξωτερικό πολλοί εξειδικευμένοι εργαζόμενοι. Ταυτόχρονα όμως τα golden boys του δημοσίου, των ΔΕΚΟ και των τραπεζών διατήρησαν τις σκανδαλώδεις αμοιβές τους, χωρίς όμως να προσθέτουν αξία στην ελληνική οικονομία. Έτσι φτάσαμε στα σημερινά χάλια.

Έτσι φτάσαμε σε ένα άδικο, άνισο και αντιπαραγωγικό κράτος. Στο όνομα δήθεν της φορολογικής δικαιοσύνης αδικήθηκαν οι πολλοί και ευνοήθηκαν οι λίγοι. Στο όνομα δήθεν της ορθής αναδιανομής φτώχυναν οι πολλοί και πλούτισαν οι ημέτεροι. Στο όνομα δήθεν του κοινωνικού κράτους το βιοτικό επίπεδο των πολλών διολίσθησε. Στο όνομα δήθεν της οικονομικής ανάπτυξης βιώσαμε ανεργία, χρέος και στασιμότητα. Στο όνομα δήθεν της οικονομικής επιστήμης υπέστημεν αντιεπιστημονικές μεθόδους παράλογων πολιτικών.

Η πραγματικότητα πάντως είναι ότι ένα φορολογικό σύστημα δεν μπορεί να είναι τελείως δίκαιο. Μπορεί όμως να μην είναι άδικο. Κυρίως δε μπορεί να είναι αποτελεσματικό. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι ένα φορολογικό σύστημα είναι αποτελεσματικό όταν κατανέμει τα φορολογικά βάρη σε όλους όσους μπορούν να τα αντέξουν, ότι επιτρέπει στο κράτος να είναι βιώσιμο (να μην έχει δηλαδή ανάγκη δανεισμού), ότι ευνοεί την επιχειρηματικότητα (άρα μειώνει την ανεργία), ότι βελτιώνει βιοτικό επίπεδο όλων και κυρίως σημαίνει ότι είναι βιώσιμο. Το σημερινό φορολογικό σύστημα όμως δεν είναι τίποτα

από όλα αυτά.

Η ορθή χρήση της οικονομικής επιστήμης, δια της επεξεργασίας των δεδομένων, διδάσκει ότι η μεγιστοποίηση του φορολογικού οφέλους επιτυγχάνεται με ένα χαμηλό ποσοστό φόρου επί των εσόδων δι' ενός απλού καθολικού φορολογικού συστήματος. Το ποσοστό αυτό βέβαια διαφέρει αναλόγως των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε τοπικής οικονομίας και των ιστορικών συγκυριών. Η διαχρονική μελέτη πάντως δείχνει ότι τα πετυχημένα φορολογικά συστήματα εφάρμοζαν φόρους 10% - 20% επί των ιδιωτικών προσόδων. Πετυχημένο είναι εκείνο το φορολογικό σύστημα που επιτρέπει στο κράτος να έχει τα απαραίτητα έσοδα για την κάλυψη των αναγκών αλλά παράλληλα ευνοεί την άνοδο της ιδιωτικής δραστηριότητας.

Τι ισχύει όμως σήμερα; Σήμερα όπως άλλωστε και τις τελευταίες δεκαετίες εφαρμόζεται υψηλή φορολόγηση δι' ενός πολυπλοκότατου φορολογικού συστήματος. Είναι αποτελεσματικό; ΌΧΙ! Το κράτος αδυνατεί να καλύψει τις ανάγκες του, εξ ου και τα διαρκή δημοσιονομικά ελλείμματα. Παράλληλα η ιδιωτική δραστηριότητα, ακόμα και μετρούμενη δια του ΑΕΠ, συρρικνώνεται. Έχει δημιουργηθεί έτσι ένας «οικονομικός βάλτος» όπου κράτος και ιδιώτες είναι εγκλωβισμένοι σε αδιέξοδο οικονομικής ρευστότητας.

Παρατηρούνται δε διάφορα παράδοξα όπως: άτομα με μηδενικό εισόδημα να φορολογούνται, άτομα με μεγάλη περιουσία να πληρώνουν αναλογικά πολύ λιγότερο φόρο, οι συντάξεις να μην είναι αναλογικές των συνολικών εισφορών και πολλές άλλες επώδυνες αδικίες για μεγάλο παραγωγικό τμήμα της κοινωνίας.

Γιατί όμως φτάσαμε στο σημερινό πρόβλημα; Γιατί αυτοί που νομοθετούν είναι κατά κανόνα άτομα με υψηλή ατομική περιουσία και προκρίνουν το ιδιωτικό τους συμφέρον έναντι του συλλογικού. Αυτοί που νομοθετούν δε, διορίζουν τόσο τους καθηγητές οικονομικών όσο και τους αρμόδιους άσκησης της φορολογικής πολιτικής. Για την κάλυψη των ελλειμμάτων μάλιστα αυτής της αποτυχημένης οικονομικής πολιτικής τους έχει εδώ και πολλά χρόνια υιοθετηθεί η πρακτική του δημόσιου δανεισμού. Το δημόσιο χρέος επέτρεψε έτσι τον πλουτισμό ανθρώπων που ΔΕΝ το δικαιούνταν. Κατέστρεψε όμως την ελληνική οικονομία. Γιατί τα κεφάλαια αυτά αντλήθηκαν από ανθρώπους που τα είχαν δουλέψει και δεν έπρεπε να τους είχαν αφαι-

ρεθεί. Προκλήθηκε έτσι μια γιγαντιαία άνιση, άδικη και καταστρεπτική αναδιανομή εισοδήματος. Από αυτή την αναδιανομή ωφελήθηκαν άνθρωποι αντιπαραγωγικοί, εν πολλοίς ανήθικοι και που επιδείνωσαν με τη συμπεριφορά τους το οικονομικό πρόβλημα. Από αυτή την αναδιανομή η χώρα όχι μόνο δεν καρπώθηκε οικονομικά οφέλη αλλά επιπρόσθετα βίωσε αδικία, κοινωνική αποδόμηση, μεταναστευτική αιμορραγία, ανεργία, βιοτική υποβάθμιση, αποσάθρωση υποδομών και απώλεια δημόσιου πλούτου. Διαλύθηκε δε ο παραγωγικός ιστός και ολόκληροι τομείς σχεδόν εξαφανίστηκαν.

Τι πρέπει να γίνει λοιπόν; Προτείνω ΑΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ. Με την εφαρμογή ενός υπεραπλουστευμένου φορολογικού συστήματος σε βάθος 10ετίας ώστε να αποτοξινωθεί η ελληνική οικονομία. Μετά την δεκαετία το φορολογικό σύστημα μπορεί να επικαιροποιηθεί επί το λειτουργικότερον. Σήμερα όμως πρέπει να καταργηθούν όλοι οι φόροι (ακόμα και ο ΦΠΑ) και κάθε είδους επιβάρυνση. Αντί αυτών να εφαρμοστούν μόνο ένας φόρος 10% (για κάθε έσοδο και μορφή εισοδήματος) και μια ασφαλιστική εισφορά 10% (καταβαλλόμενη από τον εργοδότη για κάθε είδος αμοιβής και απασχόλησης). Με μια και μόνη αυστηρότητα: μετά από μια προειδοποίηση ο για δεύτερη φορά παραβάτης θα στερείται των πολιτικών του δικαιωμάτων και τη δυνατότητα να εργάζεται στη χώρα. Όσον αφορά την περιουσία, αυτή να εξαιρεθεί κάθε φορολογίας, εφόσον δικαιολογείται από Πόθεν Έσχες.

Αυτό βέβαια θα προκαλέσει ένα σοκ. Η θετική του πλευρά θα είναι η εκτόξευση της επιχειρηματικότητας. Η αρνητική του θα είναι ότι θα προκαλέσει ίσως πρόσκαιρη δημοσιονομική ανωμαλία. Αυτό όμως θα διαρκέσει το πολύ ένα χρόνο κατά τον οποίο το κράτος θα πρέπει να εκσυγχρονισθεί. Μετά όμως θα έχει εξυγιανθεί η λειτουργία του και η εθνική οικονομία θα οδηγηθεί σε μακροχρόνια ανάπτυξη. Οπωσδήποτε μια τέτοια πρόταση απαιτεί συντονισμό μελέτης και δράσης. Αν υπάρξει η πολιτική βούληση πάντως ο επιστημονικός κόσμος της χώρας μας μπορεί να ανταπεξέλθει.

Η δική μου προσωπική επιστημονική εκτίμηση είναι ότι αυτό θα συμβεί οπωσδήποτε στο μέλλον. Αν δεν το κάνουμε όμως εμείς σχεδιασμένα, θα συμβεί πέρα από τον έλεγχο μας, κάτω από την πίεση των αφόρητων αναγκών και ίσως στα πλαίσια δημοσιονομικού ολέ-

θρου. Αυτό οφείλουμε σήμερα να το προλάβουμε._ (δγκ)

Τα οικονομικά του φόβου

Ένα από τα στοιχεία που συνθέτουν τη μαγεία των οικονομικών είναι η διπλή τους φύση τόσο ως θετικής όσο κι ως κοινωνικής επιστήμης. Η ολοκληρωμένη κατανόηση τους απαιτεί την ισορροπημένη χρήση των μαθηματικών παράλληλα με επιστήμες όπως για παράδειγμα η ιστορία, η κοινωνιολογία ή η ψυχολογία. Η τελευταία μάλιστα κάποιες φορές γίνεται άκρως απαραίτητη για την ορθή εξαγωγή οικονομικών συμπερασμάτων. Εκείνες τις φορές ειδικά που ένα ανθρώπινο συναίσθημα, ο φόβος, κυριαρχεί στις κοινωνικές συμπεριφορές η επιστήμη της ψυχολογίας καθίσταται αναγκαία σε όλα τα επιστημονικά πεδία.

Για να γίνω πιο κατανοητός θα χρησιμοποιήσω την περίπτωση της στρατιωτικής επιστήμης. Μια σύγχρονη στρατιωτική μελέτη απαιτεί λόγου χάρη εκτός από τα αμιγώς στρατιωτικά δεδομένα και τη χρήση της ιστορίας. Υπάρχουν όμως γεγονότα δυσεξήγητα όπου οι αριθμοί, οι τακτικές, η ισχύς δεν αρκούν για να μας δώσουν ολοκληρωμένη ερμηνεία φαινομένων. Για παράδειγμα η κατάρρευση του μικρασιατικού μετώπου το ΄22 ή το έπος του ελληνοϊταλικού πολέμου το ΄40. Αυτό το κενό γνώσης όμως συμπληρώνεται επαρκώς με τη χρήση της ψυχολογίας. Σε αυτά τα παραδείγματα καταλυτικός συντελεστής βαρύτητας ήταν ο φόβος. Το ΄22 ο φόβος ήταν αρνητικός παράγων για τον ελληνικό στρατό ενώ το ΄40 ήταν αντιστρόφως ευεργετικός. Παρατηρούμε τότε ότι ανεξάρτητα από τη διαμόρφωση των συνθηκών ή την εξέλιξη των γεγονότων, άπαξ και ο φόβος απέκτησε ειδικό βάρος μετεβλήθη εντελώς το γενικότερο πλαίσιο. Συγκεκριμένα το 1922 η υπεροχή και η ισχύς του ελληνικού στρατού ήταν τέτοια που δεν δικαιολογούσε την ήττα, πολλώ δε μάλλον την άτακτη φυγή. Μόλις το 1921 είχε πραγματοποιήσει το ακατόρθωτο από οποιονδήποτε στρατό: τη διέλευση της αλμυράς ερήμου και αμέσως μετά το αδιανόητο: την εκπόρθηση του Καλέ Γκρότο. Οι Έλληνες φαντάροι το 1921 πέτυχαν εκεί που οι Έλληνες του Μεγάλου Αλεξάνδρου είχαν αποτύχει. Ο αήττητος ελληνικός στρατός όμως, ο έχων πραγματοποιήσει απίστευτους άθλους, ο νικητής σε κάμπους, βουνά κι ερήμους, αυτός που πολεμούσε με λίγες σφαίρες, με ξιφολόγ-

χες ή ακόμη και με πέτρες και νικούσε, το έβαλε στα πόδια. Μέσα σε τρεις μέρες τα λιοντάρια μετεβλήθησαν σε λαγούς. Οι φαντάροι από ημίθεοι ήρωες κατάντησαν πανικόβλητοι φυγάδες που έτρεχαν τόσο γρήγορα που οι εχθροί λαχάνιασαν να τους κυνηγάνε. Γιατί; Γιατί οι διοικούντες αποδείχτηκαν ανεπαρκείς, ανήθικοι και απομακρύνθηκαν από τους φαντάρους που κρεμούσαν τις ρέγκες στα παλούκια. Το στράτευμα αφέθηκε νηστικό, το ηθικό καταρρακώθηκε, προτιμήθηκαν απόλεμοι διοικητές και απουσίασε η εθνική στρατηγική. Τελικό αποτέλεσμα η καταστροφή.

Αντίθετα το 1940 γεννήσαμε το φόβο στον εχθρό που παρότι οργανωμένος και πανίσχυρος απέναντι μας ηττήθηκε κατά κράτος. Υπέστη δε κλονισμό από τον οποίο δεν συνήλθε ποτέ. Ο φόβος του απέναντι μας τον συνόδευε ακόμη και στις μάχες της Βορείου Αφρικής όπου κι εκεί τον παίρναμε στο κατόπι. Εμείς αντίθετα δείξαμε θάρρος, αυταπάρνηση και τέτοια ψυχική ανάταση που πετύχαμε άθλους δυσερμήνευτους από τους φυσικούς νόμους. Η επιτυχία όμως δεν ήταν αποτέλεσμα μόνο του θάρρους. Είχαμε στο πεδίο της μάχης εμπειροπόλεμους και ηθικούς ηγήτορες. Υπήρχε εθνικό σχέδιο δράσης και αρραγής κοινωνική ενότητα. Το ηθικό ήταν στα ύψη. Είχαμε όμως και ικανά όπλα. Από εγκληματική παράλειψη της τότε ηγεσίας βέβαια μας έλειπαν οι σφαίρες, τα φορτηγά, τα πολυβόλα ακόμα και οι αρβύλες αλλά είχαμε το περίφημο ορεινό πυροβολικό. Η τότε νίκη εξασφαλίστηκε από το άριστο πυροβολικό μας. Χωρίς αυτό ούτε οι ξιφολόγχες, ούτε το θάρρος, ούτε η αυτοθυσία των φαντάρων μας θα αρκούσαν. Λίγα πυροβόλα ήταν κι αυτά παλιά, αφού τα καλά και τα πολλά τα είχαμε παρατήσει τρέχοντας στη Μικρασία, αλλά με ατρόμητους πυροβολητές άριστους γνώστες των μαθηματικών.

Η επιτυχία ή η αποτυχία λοιπόν είναι ζήτημα πολλών παραγόντων. Η ηγεσία, ο σχεδιασμός, τα υλικά, η εκπαίδευση, η συνοχή συμμετέχουν στο τελικό αποτέλεσμα. Όλα αυτά όμως πάνε περίπατο αν προκύψει φόβος. Οι παράγοντες δε που γεννούν φόβο είναι οι ίδιοι σε κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα. Ότι ακριβώς ισχύει στα στρατιωτικά ισχύει και στα οικονομικά. Όταν οι ψυχολογικές συνθήκες γεννήσουν φοβικό σύνδρομο οι αριθμοί, τα νομίσματα, οι βιομηχανικές υποδομές, οι παραγωγικοί συντελεστές, οι φωστήρες πάνε περίπατο. Ακόμη και η ισχυρότερη οικονομία μπορεί να καταρρεύσει αν ο φόβος αποκτήσει δυναμικό μέγεθος.

Ομοίως στην οικονομία ο φόβος μπορεί να γεννηθεί όταν συνδυαστούν η κακή διοίκηση με τις λάθος επιλογές. Όταν λείψει η ηθική κι όταν η ηγεσία αποσυνδεθεί από το λαό τότε αυξάνει ο κίνδυνος η κοινωνία να εισέλθει εντός ψυχολογικού βαράθρου όπου το παραμικρό γεγονός μπορεί να προκαλέσει πανικό. Ακόμη και απόλυτα φυσιολογικά φαινόμενα, αναμενόμενα, προβλέψιμα, διαχειρίσιμα υπό φυσιολογικές συνθήκες που όμως ο φόβος μετατρέπει σε άγνωστες υπέρκοσμες απειλές. Τότε ακόμη και οι ωριμότερες κοινωνίες μπορεί να μεταβληθούν σε αγέλες. Τότε ο φόβος οδηγεί επιχειρηματίες, επενδυτές, εργαζόμενους, πολιτικούς σε αψυχολόγητες αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές. Έτσι ερμηνεύονται φαινόμενα οικονομικών κρίσεων όπως το 1929 ή το 2008 όπου κανένα μέτρο δεν μπορεί να αποδώσει αν δεν αποκατασταθεί η ψυχολογική ισορροπία δια της εκμηδενίσεως του φόβου. Αυτό είναι κάτι που οι ικανοί οικονομολόγοι και επιχειρηματίες γνωρίζουν από ένστικτο ή εμπειρία. Όπως γνωρίζουν και το αντίθετο. Η καλή ψυχολογία, η ψυχική ανάταση και η ηθική σύνδεση διοικούντων και κοινωνίας μπορούν να οδηγήσουν σε οικονομικά θαύματα, όταν όμως υπάρχουν τα κατάλληλα «όπλα» έστω και κατ' ελάχιστον. Αυτό το γνώριζαν άριστα οι μπαρουτοκαπνισμένοι οπλαρχηγοί που θαυματούργησαν το 1821, το 1912-1922 και το 1940. Ομοίως όλοι οι επιστήμονες γνωρίζουν επίσης ότι η ψυχολογία έχει άμεση επίδραση στην επιστήμη τους είτε είναι ιατρική, στρατιωτική ή οικονομική.

Αυτό όμως που δεν γνωρίζουν σήμερα οι «απόλεμοι» οικονομολόγοι είναι το εξής: ενώ ο φόβος μπορεί από μόνος του να καταστρέψει και την πιο ισχυρή οικονομία, το θάρρος από μόνο του δεν αρκεί για την ανάπτυξη. Για την οικονομική ανάπτυξη η καλή ψυχολογία είναι μεν απαραίτητη αλλά δεν φτάνει. Απαιτούνται εξίσου χρηστή διοίκηση και ισχυρά «όπλα». Οι υπεύθυνοι της οικονομικής πολιτικής πρέπει να εμπνέουν, να έχουν γνώση και να χρησιμοποιούν τα κατάλληλα δημοσιονομικά εργαλεία. Ισχύει δε πάντα η αρχή ότι οι διοικούντες κρίνονται από το αποτέλεσμα κι όχι από την πρόθεση.

Αυτή η αλήθεια αποκτά σήμερα ειδική βαρύτητα. Ακόμη κι αν δεχτούμε ότι οι διοικούντες έχουν καλή πρόθεση μπορούν να ανταπεξέλθουν; Είναι όμως άνθρωποι χωρίς πραγματική εμπειρία, με μειωμένο ηθικό έρεισμα και μακριά από την κοινωνία. Η ψυχολογία του λαού βρίσκεται στο ναδίρ και τα οικονομικά «όπλα» είναι εξασθενημένα. Η

ελληνική οικονομία εδώ και χρόνια ψυχορραγεί. Ισορροπεί κλείνοντας τα μάτια σε τεντωμένο σχοινί πάνω από ένα κενό αριθμών και πραγματικότητας που διαρκώς μεγαλώνει. Αυτή η εύθραυστη ισορροπία όμως μπορεί να διατηρηθεί; Δεν είναι σίγουρο. Η πίστη στον καλό Θεό της Ελλάδος βέβαια βοηθάει αλλά όχι πάντα. Κάποτε αποστρέφει το πρόσωπο του και φταίμε εμείς γι' αυτό. Η απουσία σχεδιασμού προστιθέμενη στην εγχώρια αβεβαιότητα και την μακρόχρονη ψυχολογική πίεση των Ελλήνων αυξάνει την πιθανότητα να προκληθεί αγελαίος φόβος. Φόβος, που εξ' αιτίας ενός μείζονος ή ήσσονος σημασίας γεγονότος, είτε θα προκληθεί στο εσωτερικό ή θα μεταδοθεί απ' έξω. Το ότι δεν κυλίσαμε σε οικονομικό βάραθρο μέχρι τώρα δεν σημαίνει ότι θα το αποφύγουμε και στο άμεσο μέλλον. Αντιθέτως ο διεθνής οικονομικός ορίζοντας σκοτεινιάζει και όλα δείχνουν ότι οι συνθήκες θα χειροτερέψουν.

Εμείς όμως συνεχίζουμε στον ίδιο ρυθμό. Όπως ακριβώς και στη Μικρασία. Ενώ όλα έδειχναν ότι επέρχεται θύελλα οι ιθύνοντες ούτε μέτρα έλαβαν ούτε εθνική στρατηγική χάραξαν. Πίστευαν ότι απλά οι ξένοι θα συνέχιζαν να μας βοηθούν. Ότι ακριβώς γίνεται και σήμερα. Τότε όμως ούτε οι διοικούντες ούτε ο λαός απέφυγε το μοιραίο. Εμείς όμως οφείλουμε να διδαχτούμε από το παρελθόν και να λάβουμε τα μέτρα μας όσο έχουμε ακόμη καιρό. Με σύνεση και εθνική παρρησία. Χωρίς φόβο και χωρίς πάθος._ (δγκ)

Η ομορφιά του κόσμου

Η αληθινή ομορφιά του κόσμου δόθηκε από τον Πλάστη μέσα απ' τη διαφορετικότητα και την ποικιλία. Πόσα λουλούδια υπάρχουν; Πόσα χρώματα; Πόσες μυρωδιές; Σε τι πανδαισία ομορφιάς ζούμε; Θα ήταν απαίσιο να γέμιζε ξαφνικά ο πλανήτης μας από ένα και μόνο λουλούδι, ένα και μόνο χρώμα. Όσο όμορφο κι αν ήταν αυτό το λουλούδι θα έκανε τον κόσμο μας άσχημο. Αν θέλουμε να ζούμε όμορφα πρέπει να σεβόμαστε και να υπερασπίζουμε την ποικιλία και τη διαφορετικότητα.

Αυτό ισχύει και για τους πολιτισμούς των ανθρώπων. Δεν μπορεί να υπάρχει μόνο μια μουσική, ένας χορός, μια κουζίνα, ένας τρόπος ντυσίματος, μια γλώσσα, μια λογοτεχνία, ένα θέατρο. Δεν μπορεί να

υπάρχει μόνο ένας πολιτισμός. Μπορεί βέβαια ο καθένας από μας να θεωρεί ως ομορφότερο τον δικό του κήπο, το δικό του σπίτι ή το δικό του έθνος. Η πραγματικότητα όμως είναι ότι κανένας πολιτισμός δεν μπορεί από μόνος του να κάνει τον κόσμο όμορφο. Όσο πλούσιος, όσο υψηλός κι αν είναι έχει ανάγκη και από άλλους πολλούς και διαφορετικούς πολιτισμούς. Όπως ακριβώς ένας κήπος για να είναι πραγματικά όμορφος πρέπει να έχει πολλά και διαφορετικά λουλούδια. Όσα περισσότερα τα είδη και όσα περισσότερα τα χρώματα τόσο καλύτερος και ο κήπος. Γιατί τότε μόνο μπορεί να υπάρξει αληθινή αρμονία.

Για να έχουμε όμως πολλούς και διαφορετικούς πολιτισμούς πρέπει να έχουμε πολλά και διαφορετικά έθνη. Αλλά τα έθνη για να υπάρξουν και να μπορέσουν να αναπτύξουν τον πολιτισμό τους έχουν ανάγκη από πατρίδα, από σύνορα. Σύνορα ανοιχτά και φιλόξενα, αλλά σύνορα σεβαστά όπως ακριβώς σεβαστός πρέπει να είναι και ο χώρος της κάθε οικογένειας. Γιατί το έθνος είναι το σπίτι του πολιτισμού.

Η κατάργηση των συνόρων και των εθνών θα καταδίκαζε την ανθρωπότητα να ζει σε ένα παγκόσμιο κοινόβιο. Η κοινοβιακή ζωή βέβαια είναι παμπάλαια ιδέα που εγκαταλείφθηκε όμως ως αποτυχημένη. Γιατί αντί να εξυψώνει, όπως ίσως οραματίστηκαν οι εμπνευστές της, τη θεϊκή φύση των ανθρώπων οδήγησε αντίθετα στην έξαψη των χαμηλότερων ζωϊκών ενστίκτων. Φανταστείτε τι θα συνέβαινε σε μια πόλη αν οι κάτοικοι της ζούσαν όλοι μαζί κοινοβιακά. Η κάθε οικογένεια πάντως έχει ανάγκη το δικό της σπίτι. Το δικό της χώρο και τη δική της προσωπικότητα. Έτσι κι τα έθνη. Έχουν ανάγκη το δικό τους πολιτισμό και το δικό τους εθνικό χώρο. Ανοιχτό και φιλόξενο βέβαια αλλά με σεβασμό, με αγάπη και συνεννόηση. Έτσι με την διαφορετικότητα των εθνών, εξασφαλίζεται η χάρη της ποικιλίας, η πραγματική λάμψη του κόσμου. Διαφορετικά έθνη σημαίνει διαφορετικοί πολιτισμοί, σημαίνει ποικιλία, σημαίνει ομορφιά. Η ισοπέδωση όμως των συνόρων οδηγεί σε πολιτισμική αλλοτρίωση κι αυτό με τη σειρά του οδηγεί σε ασχήμια.

Η παραβίαση πάντως των ορίων έχει συνήθως δυο κύριες αιτίες: την ανάγκη ή την πλεονεξία. Είτε για σπίτι πρόκειται είτε για κράτος, ο κλέφτης θα παραβιάσει είτε από ανάγκη είτε από πλεονεξία. Την ανάγκη που μπορεί να ωθήσει εξαθλιωμένους συνανθρώπους μας σε μετα-

νάστευση ή την πλεονεξία ηγετών που επιδιώκουν δύναμη και πλούτο. Πλεονεξία που εκμεταλλεύεται την ανάγκη και την κοροϊδεύει. Την παραπλανά με ψεύτικα οράματα και ύπουλα τερτίπια. Θέλει την ισοπέδωση των λαών δήθεν στο όνομα της ελευθερίας. Δήθεν στο όνομα του πολιτισμού ή της θρησκείας ή της ηθικής επιβάλει το γκρίζο, το όμοιο, το ίδιο. Λόγια και θεωρίες σαν τις στολές των ολοκληρωτικών καθεστώτων που ότι χρώματα κι αν φέρουν είναι απαίσια ίδιες. Απαίσια και τ' αποτελέσματα τους. Πόνος, θλίψη και μιζέρια.

Αν δεν είναι όμως το πρόβλημα τα σύνορα, τότε ποιο είναι; Μα ο πολιτισμός! Όταν δεν υπάρχει πολιτισμός τότε έχουμε πρόβλημα. Τότε φουντώνει η ανάγκη κι η πλεονεξία. Άμα οι λαοί ζούνε αρμονικά και μ' αγάπη τους ενοχλούνε τα σύνορα; Άμα όμως λείπει ο πολιτισμός τότε ξεκινούν τα προβλήματα. Αν λείπει η ελευθερία, άμα δέρνονται οι γυναίκες, άμα βιάζονται παιδιά, αν βασανίζονται ζώα, αν σκοτώνεται η ομορφιά τότε έχουμε δράματα. Τότε τρέχει ο κοσμάκης να σωθεί. Φεύγει ή τον διώχνουν. Τότε φουντώνει ο φανατισμός, το μίσος, η ασχήμια. Τότε ποια είναι η λύση;

Είναι το να ανοίξουμε τα σύνορα; Να στοιβάζουμε δυστυχισμένες ψυχές ή να σταματήσουμε το κακό; Να σταματήσουμε την πηγή τη δυστυχίας; Εννοείται! Στις χώρες αυτών των δυστυχισμένων πρέπει να δράσουμε. Εκεί να τους βοηθήσουμε να ξαναφτιάξουν τον πολιτισμό τους. Να ξανθίσουν λουλούδια στον τόπο τους, να ακουστούν μουσικές, χοροί και τραγούδια. Να γίνει ο κόσμος μας πιο χαρούμενος! Πιο χρωματιστός!

Αυτοί όμως που αισχροκερδούν πάνω στην ανθρώπινη δυστυχία, αυτοί που τα κονομάνε σκοτώνοντας τον πολιτισμό δεν θέλουν να χάσουν τα πλούτη τους. Δεν θέλουν να στερέψει η πηγή του κακού γιατί από αυτή πλουτίζουν. Θέλουν ποτάμια δυστυχισμένων υπάρξεων κι ας σκοτώνεται η ποίηση, ας λιγοστεύει η μουσική, ας στερεύουν τα χρώματα. Θέλουν σπασμένα σύνορα, σπασμένα με τη βία, γιατί η βία φέρνει χρήμα. Σκοτώνει όμως την ομορφιά.

Η αληθινή ομορφιά του κόσμου πάντως θέλει διαφορετικότητα και ποικιλία. Θέλει μυρωδιές διάφορες, χρώματα ποικίλα, γεύσεις, ακούσματα. Θέλει πολιτισμούς πολλούς, θέλει έθνη διαφορετικά, θρησκείες, φιλοσοφίες, μουσικές διαφορετικές σε χώρες κοντινές ή μακρινές δεν έχει σημασία αρκεί να είναι αγαπημένες._ (δγκ)

Ευρώ ή δραχμή;

Το δίλημμα ευρώ ή δραχμή μοιάζει με το απλοϊκότερο ερώτημα κουτάλι ή πιρούνι… Η απάντηση όμως είναι ίδια: εξαρτάται. Εξαρτάται τι θες να φας, όπως εξαρτάται και τι οικονομία θες να φτιάξεις. Πραγματικό δίλημμα πάντως για ευρώ ή δραχμή δεν υπάρχει. Το κάθε νόμισμα κοινό ή εθνικό έχει την αξία του. Είναι δυο διαφορετικά εργαλεία νομισματικής πολιτικής που έχουν και διαφορετικό τρόπο χειρισμού. Ως εργαλεία δε απαιτούν και τους κατάλληλους μαστόρους. Αν όμως αποτύχει ο μάστορας δεν φταίει το εργαλείο. Με αυτή τη λογική δεν φταίει το ευρώ ή η δραχμή αν οι χειριστές τους δεν τα κατάφεραν. Ο σωστός μάστορας επιλέγει το σωστό εργαλείο και κρίνεται μόνο από το έργο του.

Για παράδειγμα αν προσπαθήσουμε να φάμε φακές με πιρούνι θα αποτύχουμε ακόμα κι αν το πιρούνι είναι χρυσό. Οι φακές τρώγονται αποτελεσματικότερα με κουτάλι έστω κι αν είναι ξύλινο. Τότε η ανταλλαγή ενός ξύλινου κουταλιού με ένα χρυσό πιρούνι είναι επιζήμια. Αν μάλιστα χρεωθήκαμε για το χρυσό πιρούνι τότε η ζημιά είναι μεγαλύτερη. Υπάρχουν συνθήκες δηλαδή όπου ένα ξύλινο κουτάλι είναι αποτελεσματικότερο από ένα χρυσό πιρούνι. Έτσι και η δραχμή μπορεί σε συγκεκριμένες συνθήκες να είναι αποτελεσματικότερη από το ευρώ. ΟΜΩΣ είτε με πιρούνι είτε με κουτάλι θα μείνουμε νηστικοί αν αυτός που το κρατάει είναι ανίκανος ή τρώει όλο το φαΐ μόνος του.

Το ίδιο ακριβώς ισχύει και με το νόμισμα που χρησιμοποιούμε. Αν οι διοικούντες είναι ανίκανοι ή κλέφτες, είτε ευρώ έχουμε είτε δραχμή η οικονομία θα χειροτερεύει. Έπρεπε λοιπόν να μπούμε στο ευρώ; ΔΕΝ έχει σημασία. Είτε με ευρώ είτε με δραχμή η ελληνική οικονομία θα ακολουθούσε την ίδια πορεία με αυτή που ακολούθησε. Κατ' αντιστοιχία πρέπει να μείνουμε στο ευρώ ή να φύγουμε; ΔΕΝ έχει σημασία. Αν μας κυβερνούν ανίκανοι ή κλέφτες, είτε μείνουμε στο ευρώ είτε φύγουμε το οικονομικό μέλλον διαγράφεται δυσοίωνο.

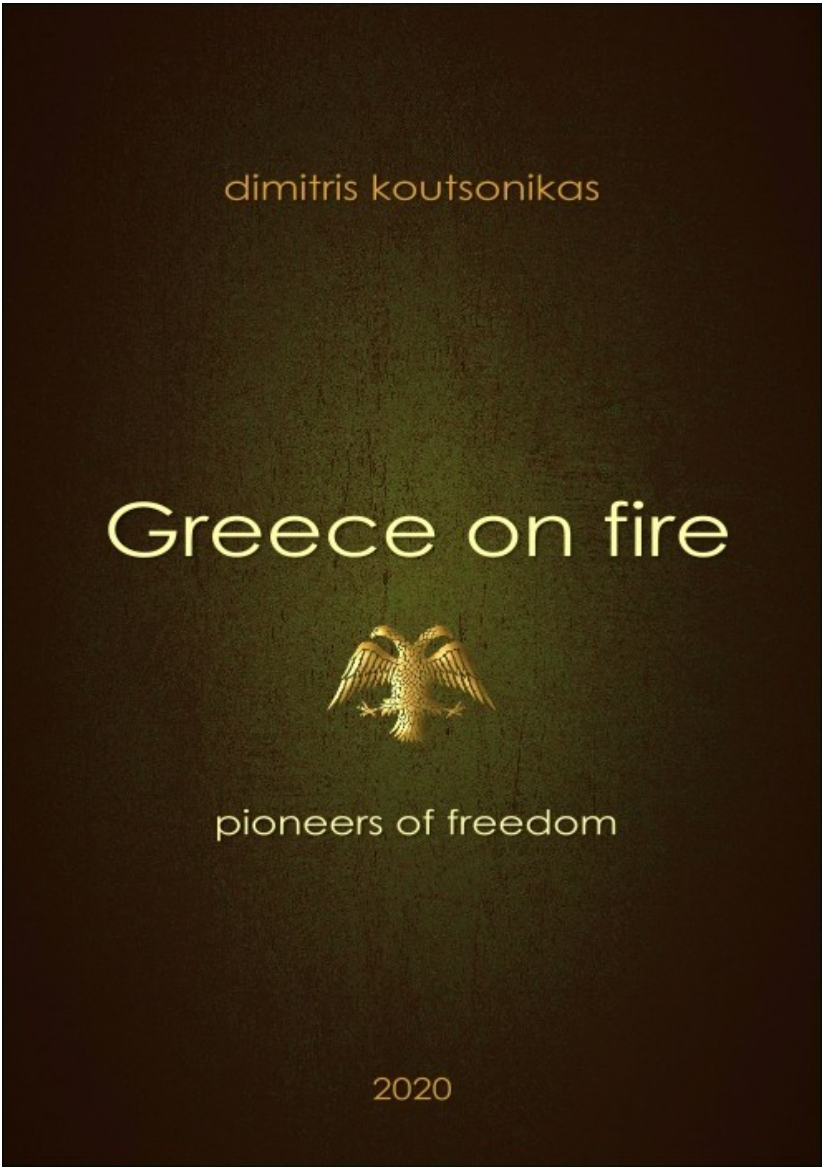
Σήμερα πάντως αντιμετωπίζουμε πολύ ιδιαίτερες γεωπολιτικές συνθήκες που διαμορφώνουν νέες αχαρτογράφητες οικονομικές προκλήσεις. Το πρόβλημα όμως είναι ότι η χώρα μας πλέον δεν διαθέτει έμπειρους μαστόρους ούτε για εθνικό ούτε για υπερεθνικό νόμισμα. Οι σύγχρονοι χειριστές του ευρώ έχουν αποτύχει εκ των πραγμάτων, ενώ οι παλιότεροι χειριστές της δραχμής έχουν εκλείψει. Τι σημαίνει

αυτό; Σημαίνει ότι ΔΕΝ μπορούμε να κάνουμε οικονομική πολιτική με νομισματικά μέτρα. Δεν θα μας σώσει το νόμισμα. Το όποιο νόμισμα είναι ένα εργαλείο που στη φάση που βρισκόμαστε το χρειαζόμαστε απλά για διεκπεραίωση συναλλαγών. Μας αρκεί λοιπόν το νόμισμα μας να είναι ευέλικτο.

ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ ΣΗΜΕΡΑ; Το βασικότερο είναι να εντοπίσουμε το πραγματικό μέγεθος του οικονομικού προβλήματος της χώρας. Το πρώτο πράγμα δηλαδή που πρέπει να κάνουμε είναι να καταλάβουμε τον κίνδυνο. Το δεύτερο είναι να ενωθούμε προ του κινδύνου. Το τρίτο να αρχίσουμε ΑΜΕΣΑ ΧΩΡΙΣ ΧΡΟΝΟΤΡΙΒΗ να παίρνουμε μέτρα ενίσχυσης της οικονομίας για να αντέξει.

Όσο για το τι νόμισμα θα έχουμε δεν πρέπει να μας πολυασπασχολεί. Άλλωστε δεν εξαρτάται μόνο από εμάς. Οι διεθνείς συνθήκες πλέον έχουν γίνει τόσο δυναμικά ρευστές που εγκυμονούν δυσπρόβλεπτες εξελίξεις. Εμείς όμως πρέπει να είμαστε έτοιμοι για κάθε ενδεχόμενο._ (δγκ)

δ. γ. κουτσονίκα
ο θρύλος των σουλιωτών
ινφογνώμων

ISSN2654-1831
9 772654 183101 02